

Тема: Родина в Давньому Римі. Повсякденне життя.

Мета уроку: сформувати уявлення про особливості сімейного життя, освіти, виховання у давніх греків; охарактеризувати становище жінки в давньому Римі; розвивати вміння критично мислити, працювати в групах, висловлювати власну думку; виховувати у школярів повагу до історичного минулого.

Актуалізація опорних знань

Експрес опитування

Мотивація навчальної діяльності

Вивчення нового матеріалу

Сім'я в давньому Римі мала велике значення і була важливою складовою суспільства. На чолі патріархальної родини перебував найстаріший чоловік (ім міг бути дід або батько) — глава всієї родини. Він керував витратами на утримання сім'ї.

Для римлян культ батька був надзвичайно важливим, повага до нього виховувалась у дітях від народження. Слово батька було законом для всіх родичів. Дітей виховували в дусі поваги до вірувань і звичаїв предків.

Вік для вступу в шлюб для чоловіка — 14 років, для жінок — 12 років. Як правило, шлюб передувала домовленість батьків сімейств, яка могла мати місце не раніше семирічного віку дітей. Поширеним був шлюб за розрахунком. Нареченого, наречену обирали виходячи зі статусу. Остаточний вибір завжди робив батько родини.

Визначною подією в родині було народження дитини. Сповіщали про цю подію вінки, які вивішувалися — на вхідні двері. Дівчинка отримувала своє ім'я на восьмий день від народження, хлопчик на дев'ятий день. Це було свято для всієї родини.

Пізнавально й цікаво

Ім'я римського громадянина мало три складові: особисте ім'я, давалося батьками; ім'я роду (в сучасному розумінні — прізвище); індивідуальне прізвисько — давалось за якісь заслуги.

Наприклад, римський полководець: ім'я — Гай, прізвище — Юлій, індивідуальне прізвисько — Цезар. Доньок у родинах називали жіночою формою імені батька. Так всі жінки роду Юліїв були Юліями.

Робота з поняттями

Сім'я — група людей, яка складається з чоловіка, жінки, їхніх дітей та інших близьких родичів, які живуть разом. Щоб створити сім'ю, чоловік й жінка укладають **шлюб**.

Синтез думок

1. Що таке «сім'я» і «шлюб»?
 2. Наведіть 2 докази того, що сім'я діє як одне ціле.
 3. Яким було становище чоловіка й жінки у сім'ї?
2. Виховання дітей

Виховання і навчання дітей

Діємо: практичні завдання

У період республіки в римських школах вивчали сім вільних мистецтв.

1. За допомогою хмаринки дізнайтеся про які мистецтва йдеться.
2. Які якості, вміння розвивало вивчення кожного з цих мистецтв?
3. Які з мистецтв вивчаються у сучасних українських школах? Як вони називаються?

Сімейне виховання (від народження до 7 років)

Елементарна школа (від 7 до 11–12 років) – з V ст. н. е. – мала суто практичний характер (хлопчаків і дівчат навчали читанню, письму, лічбі).

Школа граматики (від 11 до 12–15 років) – передбачалося вивчення латинської і грецької мови та літератури (граматика, поетика, стилістика на основі творів Гомера, Вергілія, Теренція) (оволодінню основами “вільних мистецтв” приділялось другорядне значення), здійснювалося формування “*досконалого оратора*”.

Школа ритора (від 15 до 20 років) – незначна кількість юнаків теоретично і практично детально вивчала ораторське мистецтво за зразком промов Цицерона для підготовки до судової діяльності.

Хвилинка відпочинку. Гімнастика для очей

https://youtu.be/u_fLRqqJ59E?si=uANSHgRkLIGVwBpf

Становище жінок в Давньому Римі

У Давньому Римі жінки користувалися значно більшими правами порівняно з державами Давнього Сходу та Грецією. Деякі факти, що це підтверджують:

У Римі жінки мали можливість отримувати освіту, включаючи початкову освіту на рівні з хлопчиками. Дівчатам не заборонялося вчитися далі, і вони могли вільно відвідувати громадські місця.

Римлянки організовували свої клуби, де вони могли обговорювати навіть державні питання. На таких зібраннях жінки мали вплив на рішення і навіть приймали важливі рішення, наприклад, пожертвування своїх прикрас у державну скарбницю для підтримки армії під час війни.

У Римській імперії жінки мали право володіти власним майном. Вони були повноправними власницями свого майна, і чоловіки не могли свавільно розпоряджатися приданим дружини.

У Римі були дозволені розлучення, що давало жінкам більше свободи і можливість змінити своє сімейне становище.

Ці факти свідчать про те, що жінки в Давньому Римі мали більші права і суспільну роль, ніж у державах Давнього Сходу та Греції.

Римляни багато традицій в одязі запозичили у греків. Згодом одяг римлян почав змінюватися. На це вплинули воєнна експансія Риму, знайомство з іншими культурами. Одяг виготовляли з льону та вовни. Заможні мешканці Риму оздоблювали одяг золотом та іншими коштовностями. За вбранням можна було визначити соціальний статус власника. Чоловіки громадяни Риму носили тогу — відріз тканини напівкруглої форми, яким огортали торс через ліве плече так, щоб руки лишалися вільними. Кольор тоги мав значення. Пурпуровий — символізував перемогу, сірий або чорний — жалобу. Римські жінки носили плащ паллу, який для зручності підперезували на талії. Головним взуттям були черевики з м'якої шкіри та сандалі.

Римлянки вдягнуті у плащі палли

Римлянин вдягнутий в тогу

Діємо: практичні завдання

Уявіть себе жителем Рима, Сиракуз, Помпеї.
Із запропонованих продуктів складіть меню на один день — сніданок, обід, вечеря.

Давньоримські традиції визначали родинне життя та виховання дітей (запишіть)

- **Патріархальна структура:** Родини в Римі були патріархальними, що означало, що батько був головою сім'ї і мав повний контроль над родинними справами. Він приймав важливі рішення, включаючи виховання дітей.
- **Центральне значення батьків:** Батьки відігравали важливу роль у вихованні та навчанні своїх дітей. Вони передавали моральні цінності, традиції та знання своїм нащадкам.
- **Роль матері:** Матері також мали вплив на виховання дітей і зазвичай відповідали за домашні справи та виховання дівчат. Вони передавали донькам навички дому та готували їх до ролі дружин і матері.
- **Дотримання ритуалів:** Римляни дотримувалися різних релігійних і сімейних ритуалів, які об'єднували родину. Наприклад, обряди встановлення імені для новонароджених дітей були важливими подіями.
- **Збереження доброї репутації:** Важливо було мати добру репутацію для родини. Сором та недоліки дітей могли вплинути на репутацію всієї сім'ї.
- **Громадське виховання:** У деяких випадках діти могли отримувати освіту поза сім'єю через різні громадські школи або вчителі.

Узагальнення. Систематизація. Рефлексія.

ЗАПИТАННЯ І ЗАВДАННЯ

I. Знаю й систематизую нову інформацію

1. Чому сім'ю в давньому Римі вважають патріархальною?
2. Яка роль була відведена жінці в давньоримській родині?
3. Чому освіта в давньому Римі була доступна не для всіх дітей?

Обговоріть у групі

1. Як ви розумієте слова давньоримського філософа, державного діяча Сенеки: «Шлюбний союз — перша сходинка людського суспільства», та норму Сімейного кодексу України: «Сім'я є первинним та основним осередком суспільства»? Яка думка об'єднує ці тексти?
2. Чим, на вашу думку, відрізнялось положення жінки в давній Греції та давньому Римі?

Перегляньте відео: https://youtu.be/3ZWvfXrkG-M?si=g-0frXxqBp_4bkS9

Домашнє завдання:

- Опрацювати опорний конспект, §49.
- Запишіть схему «Етапи навчання і Римі».
- Запишіть традиції, що визначали родинне життя та виховання дітей (на високий бал).
- Повторити тему «Виховання і навчання у жителів Давньої Греції».

Завдання надсилайте на освітню платформу Human, або на ел. адресу nataliarzaeva5@gmail.com

Бажаю успіхів у навчанні!